

5 gr. SŁOWO 5 gr.

CZĘSTOCHOWSKIE

Dziennik polityczny, społeczny i literacki, poświęcony sprawom miasta Częstochowy i powiatu.

REDAKCJA ADMINISTRACJA: II-ga Aleja Nr. 32. Tel. Redakcja czynna cały dzień. REDAKTOR PRZYJMUJE codziennie od godziny 17—18.

PRENUMERATA MIESIĘCZNA Z ODNOSZENIEM DO DOMU LUB WYSYŁKĄ POCZTOWĄ ŻŁ. 1.50.

Rok II. || Piątek, dnia 7-go lipca 1933 roku. || Nr. 152.

PAKT OŚMIU

jest szczerą gwarancją pokoju na Wschodzie.

Osiem państw, liczących 265 miljonów ludzi — Polska, Sowiety, Rumunia, Estonia, Łotwa, Turcja, Afganistan i Persja — złączyło się we wspólnym wysiłku dla zabezpieczenia pokoju, określając wyraźnie, kto jest na przystanku — winowajcą wojny.

Pakt 8-ty jest jednym z najdonioślejszych instrumentów politycznych, powstałych ostatnimi czasy, jest dalszym ciągiem i rozwinięciem tej linii politycznej, na którą wkroczyła Polska i po której idzie z chlubną konsekwencją.

Geneza tego paktu jest następująca: Pakt Ligi Narodów zawiera wprawdzie dotkliwe sankcje karne przeciw napastnikowi, nie określa jednak zupełnie, kogo należy uważać za napastnika. Ta luka umożliwiała bardzo dowolną nieraz wykrętą interpretację pojęcia „napastnik” i prowadziła w konsekwencji do tego, że w praktyce Liga Narodów nie mogłaby faktycznie nigdy stosować sankcji przeciw państwu naruszającemu pokój.

Toteż na Konferencji Rozbrojenia, w której bardzo szeroko zajmowano się tą kwestją, wreszcie w styczniu r. b. wystąpił Litwinow z projektem „kodeksu napastniczego”, w którym bardzo szczegółowo określił definicję napastnika. Za tym projektem opowiedziały się odrazu Polska i szereg państw mniejszych, podczas, gdy wielkie mocarstwa — a przede wszystkim Anglia — wysunęły moc zastrzeżeń. Rozpoczęto się typowe genewskie walkowanie sprawy po różnych komisjach i podkomisjach i byłaby ta procedura trwała w nieskończoność, gdyby nie obecny układ 8-ty państw, które uznały, że projekt Litwinowa posiada dla nich już teraz moc wiążącą i podpisały pakt, bardzo ściśle określający pojęcie napastnika.

Oto geneza tego ważnego aktu międzynarodowego.

Jakie jego znaczenie i jakie bezpośrednie następstwa?

Przedewszystkiem pakt 8-ty konsoliduje stosunki polityczne w Europie wschodniej. Wszyscy sąsiedzi Sowieckim, wszystkie państwa, otaczające ZSRR., wchodzą w orbitę umowy o charakterze wybitnie pokojowym, gwarantującym wzajemne bezpieczeństwo.

To pierwszy, główny i najbardziej doniosły efekt tego paktu.

Dalej: pod aktem, podpisanym właśnie w Londynie, widnieją podpisy Sowieckim i Rumunji. Wiadomo, jak trudno było sprowadzić do wspólnego mianownika zadrażnienia i rozbieżności, istniejące między temi obydwojma państwami. Wiadomo, że pakt o nieagresji, zawarty między Polską a Sowiety, nie mógł doczekać się podpisania przez Rumunję. Obecnie powierzenia tarcia rumuńsko-sowiecka ulega zmniejszeniu, jeśli pod „kodeksem napastniczym” widnieją zgodnie podpisy rządu moskiewskiego i bukareszteńskiego.

Nie potrzebujemy oczywiście dodawać, że każdy akt między państwami, powstały ze wspólnego porozumienia, powstały ze wspólnej inicjatywy Sowieckim i Polski, za-

cięcia coraz bardziej stosunki między obydwojma państwami.

Ale pakt ten ma i poza regulacją pokojowych warunków współżycia na wschodzie Europy bardzo znamienne cechy. Trzeba się wczytać w definicję „napastnika”, podaną w pakcie, aby to ocenić w całej pełni. Bo odtąd za sprawcę agresji będzie uznany nie tylko ten, kto wypowiada wojnę i podejmuje inwazję drogą lądową, morską, czy powietrzną — ale również i ten, kto podejmie blokadę morską jakiegokolwiek państwa, a wreszcie ten, kto popiera uzbrojone bandy, wdzierające się na terytorjum sąsiedniego państwa. Czy mamy podkreślać, jak ważne jest — w naszych warunkach — to określenie?

Wreszcie: pakt 8-ty ma dziś właśnie, bezpośrednio po parafowaniu paktu czterech mocarstw, swoistą sprawę,

którą zapewne w kancelariach dyplomatycznych na zachodzie Europy dobrze rozumieją. Cóż bowiem było podłożem, na którym oparł się rzymski blok czterech? Niewątpliwie chęć hegemonii nad światem, zabezpieczenie sobie przez wielkie potęgi możliwości dokonania „rewizji” w obecnej strukturze międzypaństwowej. Ujawniły się w tym zblokowaniu „czterech” ambicje imperialistyczne, tendencja narzucenia swych decyzji „mniejszym państwom”. Zgoła inne cele przyświecają porozumieniu 8-ty państw. Cele nawskroś pokojowe, unikające właśnie hegemonii jednych nad drugimi, umacniają bezpieczeństwo na świecie.

Pakt 8-ty ma swe własne cele i zadania, ale pozatem jest niejako odpowiedzią na pakt 4-ty — odpowiedzią pełną godności i powagi.

Polska polityka pokojowa swym poważnym współuczestnictwem w doprowadzeniu do skutku ostatniej umowy, stwierdziła tylko swą wielką żywotność.

Konferencja 8 państw zabezpieczeniem przeciwko Japonii i Niemcami.

LONDYN. „Times” omawiając zawartą pomiędzy związkiem sowieckim a jego sąsiadami konwencję, stwierdza, że dwoma krajami, przeciwko którym zawarta konwencja ma zabezpieczać, są Japonia i Niemcy.

Związek Sowiecki, o ile byłby uwikłany w konflikcie na Dalekim Wschodzie, mógłby obecnie być pewnym, że jego sytuacja nie zostanie wykorzystana przeciwko niemu na Zachodzie. Podobnie sąsiedzi Rzeszy w razie wciągnięcia ich w konflikt przez hitlerowców, nie będą mieli powodu do obaw, że Rosja sowiecka zechce wyciągnąć korzyści z tego konfliktu.

Roosevelt opracowuje nową deklarację.

Prezydent Roosevelt w związku z pogłoskami o możliwości odroczenia konferencji londyńskiej, powrócił do Waszyngtonu celem opracowania nowych instrukcji dla delegacji amerykańskiej. Prez. Roosevelt polecił delegacji amerykańskiej zrobić wszystko co będzie leżało w jej mocy, aby nie dopuścić do zerwania obrad londyńskich.

Deklaracja prez. Roosevelta ma być odczytana na dzisiejszym posiedzeniu konferencji gospodarczej. Według pogłosek, krążących w Waszyngtonie prez. Roosevelt przedstawi w swej deklaracji konstrukcyjny program działania. Przez cały dzień wzo-

Hitlerowcy zagrzewają do walki z rządem Dollfussa.

MONACHJUM. Kierownictwo ruchu hitlerowskiego austriackiego ogłosiło odezwę, w której wzywa do walki z rządem Dollfussa. „Front austriacki” nie jest niczem innym, jak tylko austriackim wydaniem owego zdrazieckiego separatyzmu, który w latach 1919—1923 gwałcił praniecką Nadrenję.

Odezwa mówi dalej: „Ruch chrześcijański, który finansuje wieczny Żyd i popiera bezbożny marksizm, misja

naszych odznak. Dlatego umieszczajcie swastyki na murach i ścianach, malujcie je, gdzie się tylko da i gdzie je tylko widać. Cała Austria, cały świat musi widzieć, że narodowy socjalizm żyje w Austrii i że żadna potęga na świecie go nie zdusi. Walkę, wydaną nam przez rząd Dollfussa, podejmujemy i przeprowadzimy ją z bezwzględna surowością do zwycięstwa”.

Hitlerowcy uwięzili kardyna. monachijskiego.

MONACHJUM. Pałac kardynała Faulhabera w Monachjum został obsadzony przez hitlerowców. Przed pałacem pełnią służbę posterunki, złożone z członków oddziałów szturmowych. Zarządzenie powyższe wydane zostało bez uprzedniego zawiadomienia kardynała Faulhabera. Pałac strzeżony jest bez przerwy dniem i nocą. Każdy, kto chce wejść do wnętrza gmachu, musi się wylegitymować u pełniące go służbę członka oddziałów szturmowych. Sam kardynał Faulhaber ilekroć chce opuścić pałac, musi zawiadomić o swym zamiarze komendanta „straży ochronnej” i może wyjść, względnie wyjechać jedynie w towarzystwie jednego z wartowników.

To odebranie swobody osobistej wysokiemu dostojnikowi kościelnemu uważane jest za zapowiedź prześladowania religijnego.

Walki bratobójcze w Grecji.

ATENY. Sytuacja w Salonikach jest w niezwyklej stopniu napięta. Pomiedzy zwolennikami rządu, a stronnikami Venizelosa dochodzi wciąż do bójek i starć. Miasto przedstawia wygląd obozu warownego. Wojsko obsadziło wszystkie strategiczne punkty miasta. Ulicami przejeżdżają tanki i auta z policją. Władze obawiają się rozruchów.

Przedsięwzięto liczne aresztowania venizelosistów, w tej liczbie kilku byłych wojskowych. Również w Atenach i Krecie daje się zauważyć wielkie podniecenie. Wojsko i policja znajdują się w stanie ostrego pogotowia.

NARADA MARSZ. PIŁSUDSKIEGO Z MIN. BECKIEM W WILNIE.

WILNO. Wczoraj spędził kilka godzin w Wilnie minister spraw zagr. p. Józef Beck, który w ciągu przedpołudnia przyjęty był na dłuższej konferencji przez Marszałka Piłsudskiego. O godz. 17 p. minister powrócił do Warszawy samolotem.

OLBRZYMIA POWÓDZ NA POKUCIU.

LWÓW. Wskutek niezwyklej opadów atmosferycznych rozszalała na Pokuciu wielka powódź. Najwięcej ucierpiał powiat południowo-wschodni, w szczególności kołomyjski. Prut zmienił swoje koryto. Ludność wielu wsi w pow. kołomyjskim, położonych nad Prutem, została delożowana.

PREMIER JĘDRZEJEWICZ W RUMUNJI.

BUKARESZT. P. prezes rady ministrów, Jędrzejewicz z małżonką udali się samochodem z Eforia do Konstancy, gdzie zwiedzili urządzenia portowe, a następnie zwiedzili nadmorską miejscowość kąpielową Ma-

Pożar w kinie „Atlantic”.

Pomocnik operatora ciężko poparzony, 3 filmy spłonęły.

Wczoraj o godz. 17 w czasie przygotowywania filmów do wyświetlania, przed rozpoczęciem pierwszego seansu w kinie „Atlantic” (Ogrodowa 14-16) wybuchł pożar w kabinie operatora, znajdującej się na wysokości blisko 2 pięter.

Pożar powstał wskutek krótkiego spięcia: jedna z iskier padła na przewijaną przez pomocnika operatora, 15 letniego Marjana Millera, taśmę filmową. Momentalnie płomienie ogarnęły 3 filmy, przyciemniło się i wstrząs na Millerze, który z trudem zdołał dostać się do okna i skoczyć na rozpostarte przez lokatorów domu prześcieradło, które jednak pod ciężarem Millera przerwało się i ten ostatni potłukł się dotkliwie. Płonące na Millerze ubranie ugaszono i niebezpiecznego chłopca, który doznał niezwykle ciężkich poparzeń całych pleców, ramion, szyi, rąk i uszu przeniesiono do gabinetu właściciela „Alan-

ticu”, p. Browicza, poczem wezwano Pogotowie, które z przykrością stwierdzić to należy, zjawilo się dopiero po upływie 40 minut.

W międzyczasie lokatorzy domu ogień ugasili. Przybyła Straż Ogniowa, którą zbyt późno wezwano, nie miała tam już nic do czynienia.

Lekarz Pogotowia po udzieleniu ciężko poparzonemu Millerowi pierwszej pomocy, przeniósł go do szpitala. Stan Millera jest b. groźny. Warto podkreślić bohaterskie prawie zachowanie się tego chłopca, który mimo szalonego bólu, nie wydał z siebie ani słowa skargi.

Wskutek spalenia się filmów przedstawienie wczorajsze „Atlanticu” nie odbyło się. Straty, poniesione przez p. Browicza, wynoszą około 10 tys. zł. Dziś, po przeprowadzeniu zniszczonej kabiny do porządku, przedstawienia odbywać się będą normalnie.

122,963 mieszkańców liczy Częstochowa.

Liczba ludności Częstochowy wynosiła na dzień 1 lipca rb. 122.963 mieszkańców. Według wyznań liczba ta przedstawia się następująco: katolików — 95.105, czyli 77.3 proc. ogółu ludności, ewangelików — 710, czyli 0.6 proc., prawosławnych — 446, czyli 0.4 proc., żydów 26.702, czyli 21.7 proc. ogółu ludności.

Według pięci statystyka przedstawia się tak: katolików: mężczyzn 43.309, kobiet 51.796; ewangelików: mężczyzn 378, kobiet 332; prawosławnych: mężczyzn 223, kobiet 223, żydów: mężczyzn 12.755, kobiet 13.947. Ogółem ludność Częstochowy liczy 56.665 mężczyzn i 66.298 kobiet.

Smutna i radosna statystyka.

Liczba zgonów w miesiącu maju rb. wynosiła w Częstochowie 126 o-

Ujście szajki włamywaczy.

Na ul. Stromej na Ostatnim Groszu zatrzymano wczoraj Henryka Małką, Józefa Wieczorka i Jana Bąbla, przy których znaleziono łom żelazny, latarkę elektryczną i szereg innych narzędzi złodziejskich, przygotowanych do włamania. Kiedy policja przeszukała opryszków okazało się, że są oni sprawcami licznego szeregu wia-

sób. Przyczyną śmierci były przeważnie choroby. I tak zmarło: na zapalenie płuc — 21 osób, choroby serca — 17, uwiad starczy — 16, gruźlica płuc — 15, rak — 5, choroby żołądka i kiszek — 5, zapalenie mózgu — 4 i inne choroby — 43.

W tymże miesiącu statystyka urzędowa wykazuje 186 nowonarodzonych obywateli: 155 katolików, 2 ewangelików i 29 żydów. W tej liczbie nowonarodzonych częstochowian tylko sześć cioro zrodzonych zostało z nieprawego łoża. Nadto zanotować trzeba 3 no worodki martwe, w tem jedno z nieprawego łoża.

Związków małżeńskich zawarto w maju 44, w tem 29 katolickich i 15 żydowskich. W tej liczbie na kobiercu ślubnym stanęło 5 wdów i 7 wdowców. Jak na Częstochowę, 44 zawartych małżeństw jest liczbą stosunk. nieznaczną.

mań m. in. do sklepów Jana Slepcańskiego przy ul. Bór 21, „Jedności” (Bór 7), Bolesława Wolskiego (Zródłana 21) i Marjana Szmidi (Bór 67).

Grasująca od pewnego czasu szajka złodziei — włamywaczy, dzięki czujności władz, znalazła się w rękach wymiaru sprawiedliwości. A kara będzie przykłądna.

6-tej rano. Członkowie sekcji proszeni są o konieczne przybycie.

Zalazg Dawida z Emanuelem. Pomiędzy dwoma zwaśnionymi znajomymi Emanuelem Chorzewskim (St. Rynek 24) i Dawidem Mansdorfem (Narutowicza 19 | 23) wczoraj w spotkaniu na ulicy wywiązała się bójka. Poszkodowanym jest Chorzewski.

Zginęły paliki do pomidorów. Z ogrodu p. Organy Stanisława (Chłopickiego 194) nieznanymi sprawcami skradli 180 szt. palików do pomidorów, wartości 25 zł.

Zamiast willi, będzie sąd. Pani M. Bednarek (1 Laja 34) miała zamiar wybudować sobie willę o ogródkiem i w tym celu zamówiła u inżyniera plan budowy. Plan ten przy padł widocznie do gustu — rojącej podobne marzenia Łucji Piotrowskiej, z ul. Sniadeckich, bo przywłaszczyła go sobie. Miał willi będzie sprawa sądowa.

Zjedli obiad i zdemolowali sklep. Do jadłodajni Feliksy Gajowniczek (Narutowicza 12) przyszło 2 ch nieznanych osobników, którzy zjedli obiad, a kiedy właścicielka zwróciła się do nich po należność, potłukli szklankę w szafie i zbili kilka garnków mleka, ogólnej wartości 50 złotych. Awanturników uspokoiła wezwana policja.

Przemysłnicy zabity na granicy.

Wczoraj w nocy, będący na czatach we wsi Starokrzepice, gm. Kuznicza strażnik graniczny około godziny 2-giej spostrzegł zdążającego szybko w kierunku granicy znanego władzom przemysłnika, 19 letniego Piotra Hyrę, zam. w Staro-Krzepicach. Ponieważ w odpowiedzi na wezwanie

bowieczównę. Towarzystwo bawiło się ochoczo do późnego wieczoru. Po odejściu przyjaciół p. Konstany stwierdził brak 214 zł., które znajdowały się w łóżku pod poduszką. Na skutek zameldowania poszkodowanego policja wzięła dochodzenie, przyciemniło również Jurczyka, jak i Chlebiewiczównę zatrzymano. Oboje nie przyznają się do winy. Pieniędzy przy nich nie znaleziono. Dalsze dochodzenie wykaże niewątpliwie, kto przyczynił się do zniknięcia pieniędzy. A tymczasem p. Lempke rozpacza z powodu dotkliwe dla niego straty, której uniknąć by z pewnością, gdyby oszczędności swe ulokował w Komunalnej Kasie Oszczędności, zamiast przechowywać je w domu.

Do pp. fotografów! Ku upamiętnieniu żywciowej manifestacji, która się odbyła w czasie tegorocznego „Święta Morza” — główny zarząd Ligi Morskiej i Kolonijalnej pragnie wydać specjalną księgę pamiątkową, ilustrowaną ważniejszymi epizodami z poszczególnych miejscowości. Chcąc przyjść z pomocą zarządowi głównemu Ligi, a także uwiecznić ciekawsze szczegóły z obchodu w naszym mieście, powiatowy komitet wykonawczy „Święta Morza” zwraca się do wszystkich tych, którzy dokonywali zdjęć podczas uroczystości, by zechcieli swoje zdjęcia ofiarować, względnie za zwrotem kosztów własnych odstąpić komitetowi. Zgłoszenia przyjmuje sekretariat miejscowego oddziału Ligi Morskiej i Kolonijalnej (Al. Wolności 17) w godz. od 18 do 20.

Pokoju jaknajskromniej umeblowanego z całkowicie oddzielnym wejściem niekrapującym poszukuje. Oferty wraz z ceną do administracji „Słowa” pod „600”.

Do wynajęcia trzy pokoje z kuchnią, z wygodami. Wiadomość Aleja Kosciuszki Nr. 28.

Słodki syrop z cukru gronowego wysyłam w paczkach żywnościowych do wyrobów cukierniczych, słodkich ciast, pierników, marmolady, kompotów, konfitur i do smarowania chleba zamiast masła po sześć złotych pięćdziesiąt groszy za dziesięć kilo brutto w bloku metalowym franco poczta Nowy Dwór (przesyłkę płaci odbiorca). W zamówieniu prosimy podać do jakiego użytku potrzebny syrop. Polecamy karmel do sosów, musztardy i t. d. Cukier gronowy w kryształach, kostkach, rąbany i kilkanaście gatunków karmelków z cukru gronowego oraz kremy słodkie orzeźwiające z cukru gronowego. Górski i Mórski, Nowy Dwór, koło Modlina. Sago do legumin, zup i t. d. w woreczkach pięć kiloowych, po jeden złoty za kilo.

Na linii Częstochowa—Sosnowiec zgubiono dowód osobisty na imię Jankiel Makowski, Częstochowa, ulica Warszawska Nr. 8.

Okazja. Z powodu choroby oddam w dzierżawę interes przemysłowy artykułu codziennej potrzeby, lub przyjmę wspólnika z kapitałem kilku tysięcy zł. i udziałem w pracy. Zgłoszenia do admin. „Słowa” sub. „Przemysł”.

Poszukiwany pokój słoneczny parterowy, osobne wejście, przy rodzinie izraelickiej w centrum miasta. Wiadomość w administracji „Słowa” pod C. H.

Zgubiono książkę Kasy Chorych, wydaną na imię Różia Działowska.

Z RADOMSKA.

— „Legion Młodych” w Radomsku. W dniu 4 b. m. w lokalu B.B.W.R. odbyło się organizacyjne zebranie Legionu Młodych Zw. Pracy dla Państwa.

Zebrańie zagali i powitał obecnych leg. Kobos Sylwin, dziękując za liczne przybycie. Następnie leg. Sękiewicz Wacław w krótkich i jędrnych słowach scharakteryzował ideologię i postulaty L. Mł.

Po zapoznaniu się z deklaracją i statutem, obecni na zebraniu zgłosili do organizacji gremjalnie swój akces, poczem po wybraniu kierownikiem miejscowej placówki leg. Sękiewicz Wacława, zebrani ustalili termin najbliższego zebrania na dzień 8 b. m. w sobotę o godz. 16 w lokalu BBWR., ul. Przedborska 28. Ustalono terminy zebrań oraz dzień uroczystej inauguracji prac nowopowstałego obwodu. Po odśpiewaniu Brygady i wzniesieniu okrzyków na cześć Marszałka Piłsudskiego, zebranie zakończone.

Zgubiono dowód osobisty, wydany przez magistrat m. Lask na nazwisko Antoniego Witozka, zam. Radomsko, Krakowska 32.

